

Inicijalna procjena i izrada IOOP-a

Tamara Dubrović, mag.rehab.educ.

Orijentacijska lista vrsta teškoća Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju

1. Oštećenja vida
2. Oštećenja sluha
3. Oštećenja jezično-govorne –glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju
4. Oštećenja organa i organskih sustava
5. Intelektualne teškoće
6. Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja
7. Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju

Učenici s teškoćama ostvaruju pravo na:

- **Programsku potporu** (primjereni programi, dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi, privremeni oblici odgoja i obrazovanja)
- Profesionalnu potporu
- Pedagoško-didaktičku potporu

Programska potpora – primjereni programi

- **Redoviti program uz individualizirane postupke**
- **Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke**
- Posebni program uz individualizirane postupke
- Posebni program za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada uz individualizirane postupke

IOOP

INDIVIDUALIZIRANI ODGOJNO OBRAZOVNI PROGRAM

- **program izrađen za pojedinog učenika**
(temeljem Rješenja Ureda državne uprave)
- **usmjeren na dijete**
- **temelji se na sposobnostima ili "jakim stranama učenika", a tek potom na ograničenjima tj. "slabim stranama" učenika**

- **nositelj izrade IOOP-a je učitelj (uz pomoć stručnog suradnika)**
- **nema univerzalnog IOOP-a**
- **planiranje i programiranje kao i neposredni rad s učenikom s TUR –individualiziran**
- **pripreme za nastavni sat trebaju sadržavati dio koji se odnosi na učenika s TUR**

Individualizirani odgojno-obrazovni program

Podrazumijeva:

- prilagodbu sadržaja i didaktičko-metodičkih postupaka unutar određenog predmeta (redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke)
- prilagodbu didaktičko-metodičkih postupaka (redoviti program uz individualizirane postupke)

Važno

- primjereni program može se odnositi na samo neke ili na sve predmete (dio može biti posebni program, a dio prilagođeni ili individualizirani...)
- izraditi ga i dati na uvid roditelju tijekom prve polovice polugodišta (kraj listopada)

Čl.6., st.3. — Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke

- Opseg nastavnih sadržaja može se umanjiti do najniže razine usvojenosti obrazovnih postignuća propisanih nastavnim planom i programom/kurikulumom za razred u koji je učenik uključen, a iznad razine posebnog programa

Koraci u izradi IOOP-a

**INICIJALNA
PROCJENA (MAPS,
Liste)**

jake strane

- znanja
- vještine
- sposobnosti
- interesi

potrebe

**PRAĆENJE, VREDNOVANJE I
OCJENJIVANJE** (koji su
ostvareni rezultati u odnosu
na obrazovne ishode i
zadatke)

PLAN PODRŠKE
Prilagoditi program i
individualizirati postupke:

**ODREDITI OBRAZOVNE
ISHODE** (Što želimo da dijete
zna, razumije i može učiniti?)

POSTAVITI ZADATKE (Kojim
ćemo aktivnostima ostvariti
postavljene obrazovne
ishode?)

**IZABRATI DIDAKTIČKO-
METODIČKE POSTUPKE** (Koje
metode, sredstva, oblike rada i
postupke ćemo koristiti?)

**UTJECATI NA SOCIJALNO-
EMOCIONALNU KLIMU**

INICIJALNA PROCJENA

- provodi se uglavnom na početku školske godine
- pri tome je značajno
 - utvrđivanje *sposobnosti*,
 - utvrđivanje razine *znanja*, *potreba* i *interesa* na područjima važnim za izradu programa

Utvrdjivanje sposobnosti – provodi se u aktivnostima:

- čitanja
- slušanja
- računanja i geometrijskog predočavanja
- prostornog i vremenskog predočavanja
- rukovanja sredstvima za rad
- stjecanja radnih navika

Utvrđivanje razine znanja odnosi se na procjenu kvalitete znanja (stupanj):

- znanje prisjećanja
- znanje prepoznavanja
- znanje reprodukcije
- znanje operativnosti
- stvaralačko znanje

Utvrdjivanje interesa

- otkrivanje aktivnosti koje učenik voli/želi raditi, odnosno stupnja motivacije za nastavni predmet/područje/sadržaje.

Utvrdjivanje potreba

- sagledavanje učenikova ponašanja u nastavi, u druženju s vršnjacima, u odnosu prema odraslima, informiranje o obiteljskoj situaciji, o korištenju slobodnog vremena i sl.

LISTA PROCJENE

LISTA PROCJENE OSOBITOSTI ŠKOLSKOG UČENJA

2 dijela u kojima se određuju:

- a) razvojne osobitosti učenika
- b) osobitosti školskog učenja

a) razvojne osobitosti učenika

Upisuju se:

- Naslov, opći podaci o učeniku, školi, uvjetima školovanja.
- Razvojne osobitosti učenika
- Nastavni predmeti u kojima se traže sadržajne i/ili didaktičko-metodičke prilagodbe

b) osobitosti školskog učenja

- Procjenjuje se osobitosti školskog učenja (označava se samo 1 čestica unutar pojedine stavke određenog područja)
- Označuje se didaktičko-metodičke postupke koji proizlaze iz označenih osobitosti (označavaju se svi oni postupci koji mogu pridonijeti razvoju obrazovnih vještina i dopisuje ukoliko je to potrebno)
- **Područja procjene:** komunikacijske vještine, brojenje, računanje, mjerenje, praktičan rad, vještina orijentacije, strategije učenja, usvojenost i iskazivanje znanja, sociološki oblici rada

Tko radi procjenu?

Učitelji koji sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenikom.

Svaki učitelj s aspekta svog predmeta ili zajednički svi predmetni učitelji.

Što nakon procjene?

Svi učitelji koji poučavaju učenika trebaju biti upoznati s rezultatima inicijalne procjene.

Dobro je objediniti pojedinačne rezultate na zajedničkoj sjednici i dogovoriti plan podrške

Zašto je to važno?

Kvalitetnom procjenom stječe se uvid u obrazovne potrebe učenika na temelju kojih je moguće obaviti planiranje, programiranje i pripremanje za nastavu primjereno individualnim potrebama učenika tj. planirati sustav individualne podrške.

Inicijalnom procjenom dobili smo:

- razinu učenikovih obrazovnih postignuća
- njegove/njezine jake strane
- posebne odgojno-obrazovne potrebe

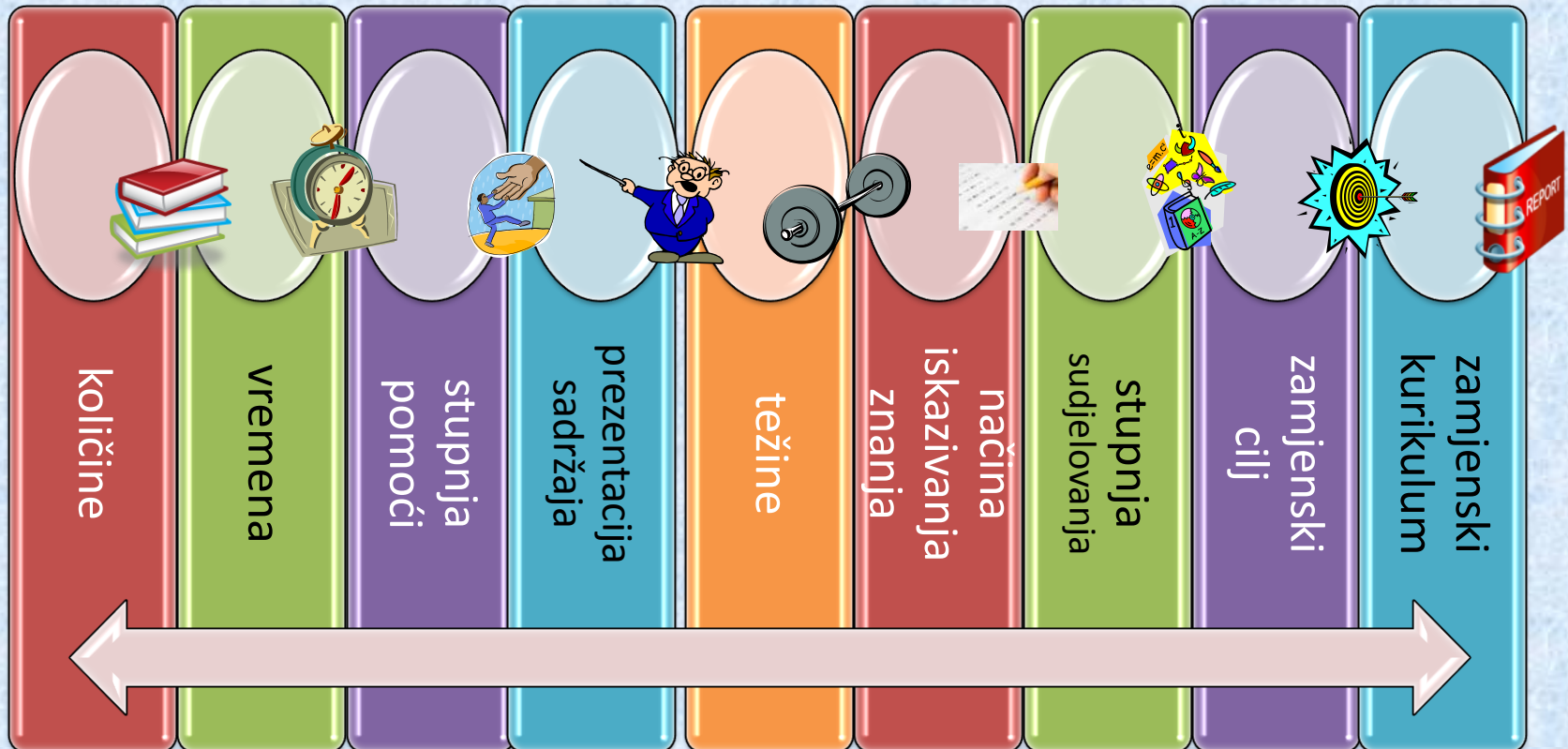
IZRADA PLANA PODRŠKE

- Definirati obrazovne ishode (poticajni, jednostavni za primjenu, vremenski određeni, realni, jasni – Bloomova taksonomija)
- Odrediti aktivnosti – zadaci za učenika/učenicu
- Utvrditi strategije podrške -što ćemo MI napraviti da učeniku pomognemo ostvariti taj cilj (materijali, tehnike, vrijeme, pristupi...)

9 NAČINA PRILAGODBE

(Deschenes, Ebeling, Sprague, 1994.)

- jednostavan i pregledan način prilagođavanja za učenike s TUR
- može uključivati prilagođavanje:

PRILAGODBA KOLIČINE - prilagođava se **količina** pojmova koje učenik mora naučiti ili broj zadataka koje treba riješiti (manja duljina, dio zadatka, odlomak u tekstu, manji broj rečenica u diktatu...)

PRILAGODBA VREMENA - prilagođava se **vrijeme** koje je potrebno za učenje, završavanje zadataka ili testiranje

PRILAGODBA STUPNJA POMOĆI - **povećava** se ili smanjuje **količina individualne pomoći** svakom učeniku (učitelj, vršnjak, par iz klupe, pomoćnik, stručna služba...)

PRILAGODBA PREZENTACIJE SADRŽAJA -

prilagođava se način prenošenja obrazovnih sadržaja učeniku (veći font, snimanje, čitanje, korištenje računala, vizualizacija, umne mape...)

PRILAGODBA TEŽINE - prilagođava se razina znanja, vrsta zadatka ili pravila o tome na koji način učenik može pristupiti radu (zadatak na više dijelova, drugačija pravila, ponuditi par odgovora, jednostavniji riječnik, tablica, kalkulator...)

PRILAGODBA ISKAZIVANJA ZNANJA - prilagođavaju se načini na koje dijete može reagirati na nastavne sadržaje (diktat>prepisuje, lijepi odgovore, pokazuje odgovore, pismeno>usmeno...)

PRILAGODBA STUPNJA SUDJELOVANJA - u kojoj je mjeri učenik aktivno uključen u zadatak (voditelj kviza, pomaže učitelju, briše ploču, zapisuje odgovore – grupni rad...)

ZAMJENSKI CILJ - prilagođava se cilj ili krajnja očekivanja koristeći iste materijale (čitanje lektire>film, učenje povijesnih činjenica>opisivanje slika, zbrajati>prebrojavati...)

ZAMJENSKI KURIKULUM - osiguravaju se različite upute i materijali kojima se udovoljava učenikovim individualnim ciljevima (isti ili različiti materijali – različiti cilj, individualizirani NL)

Vrednovanje i ocjenjivanje

Svrha vrednovanja i ocjenjivanja uključuje:

- 1) Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s prilagodbom strategija poučavanja
- 2) Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s dostižnim obrazovnim ishodomima (kognitivno, afektivno, psihomotoričko područje)
- 3) Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s odabirom ocjenjivačkih postupaka i aktivnosti
- 4) Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s izbjegavanjem osobnih pogrešaka

- Češće kraće provjere manjih nastavnih cjelina
- Odabrati oblik provjere znanja koji najviše odgovara učeniku
- U pismenom ispitivanju znanja koristiti zadatke nadopunjavanja, uspoređivanja, dvočlanog ili mnogočlanog izbora
- Ocjenjivati u usporedbi s inicijalnim predznanjem, a ne s ostatkom razreda
- Koristiti sve one strategije koje su korištenje pri obradi gradiva te ponavljanju i vježbanju

Ne zaboravimo!

UČENIKA USPOREĐUJEMO **SA SAMIM
SOBOM**, A NE S DRUGIM UČENICIMA.

VREDNUJEMO GA PREMA
NJEGOVOM PROGRAMU!

"Nikada nećemo činiti dovoljno ali ćemo i dalje činiti"
Ghandi

Ako mi govoriš, slušat ću.
Ako mi pokažeš, vidjet ću.
Ako to doživim, razumjet ću!

Lao Tse

Literatura:

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obavezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi 2010.

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, 2008. (izmjene 2010.)

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, 2008. (kasnije ispravci te izmjene i dopune)

Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju

Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi

Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkoga stanja djeteta, učenika te sastavu stručnoga povjerenstva

Metodika odgojno obrazovnog i rehabilitacijskog rada za djecu i mladež s mentalnom retardacijom; Dr. Vicić M.; Hrvatsko društvo defektologa; Zagreb, 1996.

Do prihvaćanja zajedno: Integracija djece s posebnim potrebama (priručnik za učitelje); Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama “IDEM”; Zagreb, 2002.

Posebno dijete – priručnik za učitelje u radu s djecom s posebnim obrazovnim potrebama; Krampač-Grljušić A., Marinić I.; Grafika, Osijek, 2007.

Diferencirana nastava u inkluzivnoj školi – procjena, poučavanje i vrednovanje uspješnosti učenika s teškoćama; Ivančić Đ.; Alka skript; Zagreb, 2010.

SAŽETAK

PRILAGODBE OPSEGA I TEŽINE ZADATAKA

- ✿ Smanjiti broj zadataka, teksta, definicija, pojmova
- ✿ Sažeti predviđene tekstove (npr.obraditi dijelove lektire)
- ✿ Prezentirati samo **ključne, bitne** pojmove
- ✿ **Podijeliti** zadatak na više manjih cijelina
- ✿ **Rasporediti** zadatke po težini (lakši-teži-lakši)
- ✿ **Ponuditi** nekoliko odgovora
- ✿ Rješavanje zadataka **nadopunjavanjem**
- ✿ Ostaviti **dovoljno prostora** za pisanje odgovora te označiti mjesto za odgovor (npr.crtama)
- ✿ **Izbjegavati** zadatke tipa “opiši,zaključி...”
- ✿ Omogućiti **korištenje pomagala**(kalkulator, rječnik, udžbenik...)
- ✿ **Zamijeniti** teže riječi “lakšim” (npr.regenerirati –obnoviti)

VREMENSKO PRILAGOĐAVANJE

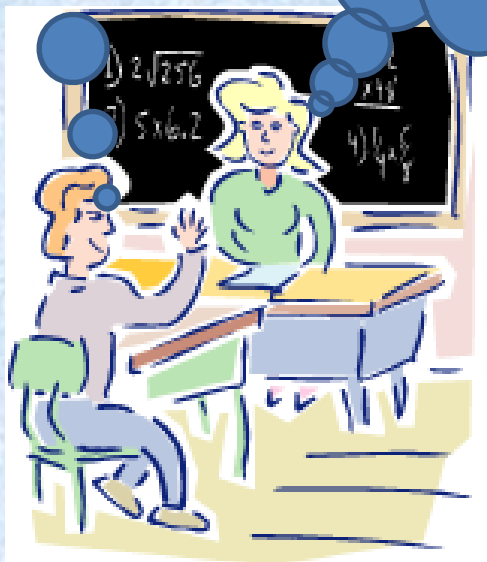

- ✿ Omogućiti više vremena za rješavanje zadataka
- ✿ Više vremena za razgovor i uvođenje novih pojmova
- ✿ Češće podsjećati na vrijeme koje im je na raspolaganju za rješavanje zadataka

PROSTORNE PRILAGODBE

Zašto uvijek
baš ja
moram
sjediti u
prvoj klupi?

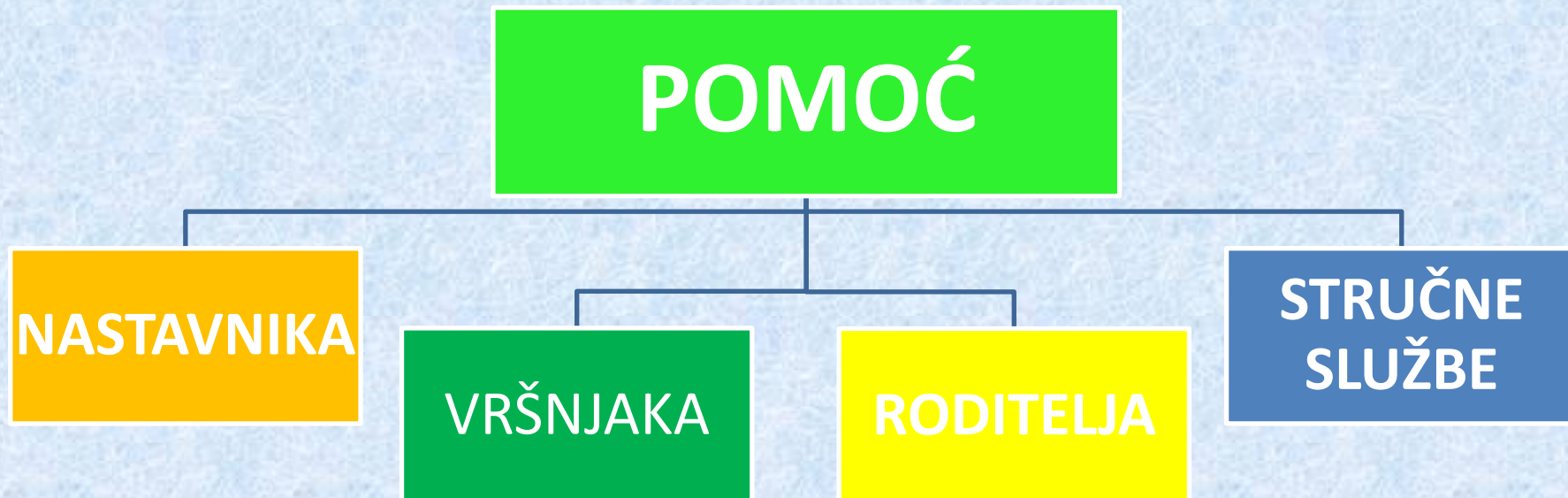
Izvoli, pitaj
Matej !

- ✿ Omogućiti učeniku da sjedi blizu nastavnika (“bolji nadzor”)
- ✿ Učenik sjedi uz učenika koji je “pozitivan model”
- ✿ Raspored klupa koji nastavniku omogućava kretanje po učionici

PRILAGODBA STUPNJA SUDJELOVANJA I POMOĆI

- ✿ Omogućiti uključivanje u sve aktivnosti ovisno o posebnostima i potrebama samog učenika (npr. priprema slike, priprema materijal za sljedeći sat, dijeli materijale na satu, uređuje pano, sudjeluje u pokusima, rukovanju alatima ...)

PRILAGODBA (INDIVIDUALIZACIJA) U PROVJERI (ISKAZIVANJU) ZNAANJA

- ✿ Usmena umjesto pisane provjere
- ✿ Češće provjere kroz manje cjeline
- ✿ U iskazivanju znanja omogućiti korištenje podsjetnika, crteža, mapa, bilježnice, pomagala
- ✿ Pronalaženje točnih odgovora umjesto izgovaranja
- ✿ Lijepljenje pripremljenih odgovora umjesto pisanja
- ✿ Korištenje skraćених postupaka u složenijim zadacima
- ✿ Izbjegavanje čitanja na glas i pisanja na ploči

OCJENJIVANJE

Pravilniku o načinima, postupcima i elementima vrednovanja u osnovnoj i srednjoj školi, Članak 5.

Kod učenika s teškoćama treba vrednovati njegov odnos prema radu i postavljenim zadacima te odgojnim vrednotama

OCJENJIVANJE —————> POTICAJNO —————> MOTIVIRAJUĆE

Tamara Dubrović, mag.rehab.educ.
Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka
tamara.dubrovic@skole.hr